

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

El crit d' Espanya

Tot el poble en pes ho diu:—¡Fora 'l vot corporatiu!
¡Volém el dret natural!... ¡El sufragi universal!

CABALLERS, cuydado; no precipitarse!

Durant la discussió del projecte d'Administració local, un diputat, el Sr. Pi y Arsuaga, ha presentat una proposició demandant qu'en les eleccions municipals pugui pendre part les donas.

El Congrés ha tirat la cosa á bromà, y no devia ferho. Assumpto es aquest que mereix atenció especialíssima per les conseqüències que á la organització del Estat pot arribar á portar.

Nosaltres, de moment, no diréni si la dona deu ó no deu haver de tenir dret electoral. La qüestió es molt complicada y no's pot resoldre ab quatre frases enginyoses ni ab mitja dotzena d'exemples de importància.

Lo que sí adverteixen als nostres legisladors es que, sotmesa encare, en general, á la influència del clero, la dona espanyola, ab el vot á la mà, seria el pitjor enemic de la llibertat y un dels més poderosos auxiliars de la reacció y del obscurantisme.

Ja veuen, donchs, quánt de lleuger procedeixen al pendre's á bromà una qüestió tan delicada.

Al Sr. Lerroux totas li ponen.

Fugint de la condemna que de Madrid veyà venir, va *tomar el olivo*, y ara resulta que 'ls seus parents súbdits, en lloc d'enfadarse al reparar que un *vatient* com ell toca pirandó de tan vulgar manera, se reuneixen per a aprobar mansament la seva *prudentissima* conducta y fins acordan mantenirlo per medi d'una suscripció permanent tot el temps que duri la seva estada á Fransa.

Y heus' aquí á don Alejandro, espléndidament aposentat á Paris, convertit en *illustre emigrado* y colcat d'un brinco á l'altura de'n Ruiz Zorrilla.

¿Qué succeixrà ara?

Al nostre entendre, res.

Tocant á aquest punt, estém completament d'acord ab lo que diu *La Acción*, el valent periòdic de'n Claudio Frollo, en son últim número:

«En este poble sin juicio, sin discernimiento, donde sólo se procede por las apariencias, esta odisea de Lerroux puede causar graves males al pueblo, porque puede encarrilarlo y encauzarlo tras de un hombre de quien no puede esperarse más que males.

»¿Queréis suponer, hombres de sentido común, lo que sucedería—por fortuna, no sucederá—, si Lerroux hable, Lerroux con la aureola de la emigración, Lerroux siempre en la busca de la piedra filosofal, creciera en Francia, adquiriera más fuerza, encontrara dinero y hallara medios de llegar á la revolución? ¡Pobre país éste!

»Por ventura nuestra, la epopeya no pasará de modesto sainete. Maura va á indultar á Lerroux, y el que habrá sido breve tiempo «illustre emigrado de Paris», se reintegrará á su antiguo trono de emperador del Paralelo, en gobierno de los tres ó cuatro mil hombres de buena fe y poco juicio que lo siguen, sin contar á los municipales, que también lo votan.»

Creyem encertada la profecía.

PIF-PAF

La pitjor malaltia del gènere humà es la ignorància.—Voltaire.

L'ARCALDE Y L'AJUNTAMENT

NA conseqüència patenta de la vinguda del rey, la tenim en el conflicte del arcalde ab els regidors republicans, solidaris y antisolidaris sumats; es á dir la majoria. Plantejat el conflicte en una proposició votada en sessió la setmana passada, y comentada ab explicacions á la sessió del dimarts, se n'ha parlat á tot Barcelona durant aqueux vuit dies, intercalant-hi no més lo de les bombas de la Boqueria. El conflicte, resolguix com se vulgi, es de carácter personal y no ha de deixar rastre en bé ni en mal pera la ciutat. Per això es una mica depriment aqueix interès públic concentrat en las qüestions de persones, que soLEN sempre ofegar á las qüestions d'importància general y fins transcendental. En casos així ressurt el caràcter provincial de la nostra ciutat, que no s'apassiona ni crida pera exigir lo que li falta, y tant com li falta! Constitució, estudis nous, sanejament, llibertat... ni pera defensar el dret del sufragi universal directe que li volen pendre. Es depriment, sí; y es trist. Pero es aixís.

Donchs se n'ha parlat del *vot de censura* y de la dimissió del arcalde, ab calor y apassionaments. Al qui escoltava las conversas desprevingut li semblava que tothom tenia rahó; efecte natural de las qüestions mal plantejadas. Y lo cert es que tant se val donar la rahó als de l'una banda com als de l'altra.

El conflicte del arcalde, nomenat pel govern, ab els regidors elegits de la ciutat, es inevitable. Se n'han presentat de consemblants ab quasi tots els arcaldes de reyal ordre qu'ha tingut Barcelona d'ensà qu'els electors se votan als regidors. El Sr. Sanllehy l'ha sortejat sometentse al Ajuntament, y servintlo de benevolent intermediari ab el govern. Pero al instant mateix en que va exercir la seva funció de *corregidor* el conflicte esclatà. Es clar que l'Ajuntament preparà el conflicte, quan autorisà al arcalde á fixar el dia de l'*inauguració* de la reforma interior. Y potser hauria estat preferible deixar-se de moixigangas y exhibicions y no *inaugurar* la reforma, ó el *carrer A*, fins que s'haugés obert. L'arcade, autorisat, va comprometre pera que l'*inauguració* el rey la reforma; y ja tenim arma da la gresca! Més tard l'Ajuntament va fixar pera la cerimònia el dia 9, quan ja se sabia que hi havia el propòsit de ferhi assistir al rey—qu'el dia 9 no fora á Barcelona—y ab aquella resolució s'anava directament al conflicte, acabat ab la dimissió del arcalde.

Casi, casi no val la pena d'enfondarci massa, no ja en l'incident d'ara; ni tant sols ab las condicions d'exercici de l'arcaldia de reyal ordre, estant á punt d'abolirse la ley municipal vigent. Pero sempre serà curiós senyalar algunes d'aquestas condicions, que fan tan precaria la vida oficial del arcalde del rey. Per exemple, la presidència de las sessions y de las comissions. Ningú 'n fa cas, *veritat!* del arcalde no elegit que presideix als regidors elegits, y dirigeix els debats y tomba cap á un cantó ó á un altre ab son vot resolucions de importància grossissima. Donchs *veyeu?* es un cas que no's repeteix en lloc del món. Se necessita tota la mansuetut práctica dels terrible revolucionaris de meeting pera aguantarho. En lloc una asamblea, una reunio d'homes deliberants, y encare menys si tenen poders representatius, se deixan imposar el president, ni lo que se n'diu *ordre del dia*: llista de lo que s'ha de discutir. A França hi regeix una ley municipal

restrictiva pera París ahont hi ha, no un arcalde corregidor, dos: el governador de la província (prefecte del Sena) y el prefecte de la policia metropolitana. Donchs el legislador se n'va guardar ben de donar al govern el dret de nomenar president del Consell Municipal al un ó al altre dels corregidors. Assisteixen tots dos á las sessions, apartats dels concellers, dins d'una tribuneta, y parlan, ab la veu del president que 'ls concellers s'han donat, pera aclarir certs punts dels debats ó pera anunciar el *veto* á certas resolucions. Tenen president del rey, els Senats monàrquics no electius, el de la Gran Bretanya per exemple, format per los «señors espirituales y temporales», bisbes y pars del regne; el d'Espanya, ja abusivament, perque no tots els señadors ho son per *dret propi*. (I) Però no te president delegat del Executiu, el Senat dels Estats Units, compost de plenipotenciaris dels Estats, sino que se l'elegeix per tot el cos electoral de la nació junt ab el President de la Confederació, del qui es suplet. Donchs aqueixa enormitat de principi passa á Espanya sense destorts. El govern imposa als Ajuntaments un arcalde-president que tots els regidors acaten.

Jo recordo un cas, no de *desacato* obert, sino d'entrebandits, que un sol regidor entremaliat posava al arcalde pera que's canxes de presidir; y se n'va cansar, jo ho crech! No fa gayre temps, un dels ricatxos que'l govern ens porta per arcaldes (sembla que no passa per menos de 80,000 duros) no fou agradós á uns quants regidors, donchs n'hi havia un que, al comensament de la sessió, demanava la paraula per una moció. Comensava á parlar d'empresas ó terrenys en que'l senyor batlle hi tenia qué véurer, y ja me'n tenia *guillant* per la porteta de darrera, després de traspassar la presidència al primer *tenant*. Com que de regidor no n'era, l'arcade no tenia més remey que anar-se'n à forta, á esperar que'l tornessin á deixar entrar. Repeitada la maniobra un dia y un altre, arribà á quedarse'l Sr. *** sense una gota de paciencia y va dimítir.

Donchs figureuvs si 'ls que'diuen revolucionaris ne fessin cada dia, *quién* conflicte! El govern no trobaria més milionaris que's resignessin á ser trets del saló de sessions, y hauria de destituir als regidors elegits del poble. Llavoras si que veuriàm si'l Sr. Maura es home de tant pit com diuen.

Per sort, els revolucionaris son de més bon regent y's deixan presidir per l'apoderat del govern. Per sort, perque la revolució comensada ab un petit incident té de seguir ab un conflicte nacional; sino, es una bullanga, un motí que fa mal á tothom, als revolucionaris més que á ningú altre. Y 'ls nostres revolucionaris, els més *acreditats*, no passan de *bullangueros*. La mansuetud dels regidors ens ha estalviat, donchs, una saragata estéril.

En demés, sigui el Sr. Sanllehy, sigui qui's vulgui, arcalde-president, tant li fa. Ara—com el general Mac Mahon á la Presidència de la República francesa—'s té de sometre ó té de dimítir. Y porque á la fi n'vingui un de pitjor, valdrà més quedarse al qui es ja coneget.

No havent de servirse del poder més que pera nomenaments de personal, y sense l'amenaça de las *arcaldades* violentas dels poblets—perque á Barcelona d'això se'n cuida'l governador civil—ens podém quedàr, per ara, *tres, quatre mesos*? ab un arcalde decoratiu, que parli anglès y francès, que vesteixi bé y que tingui cara de diplomàtic—que tot sovint ab la cara n'hi ha prou. Que vagi ell á rebre al rey, y que 'ls regidors traballin pera donar á Barcelona lo que li fa tanta falta com el pà, y fins el pà, el bon pà que li fa falta. Un pacte com aquest fora la millor solució del conflicte.

MAGÍ PONS

DEL NATURAL

En un recó amagat d'una capella, davant d'un Crist, dintre l'iglesia fosca, prega arrupida una *devota* vella, agenollada en la rajola fosca.

—Fés, Déu, que's realisi l'meu anhel, va repetint en la claror que oscila;

fés que 'm morí aviat y vagí al Cel

y que la meva mort sigui tranquila.—

En tant que prega, d'una porta oberta

surt el vent, llis y ràpid com un dart,

atravessant la nau freda y deserta

y ananthó á invadir tot de part á part.

Perdent inconscientment sa devoció,

la vella sent que l'ayre la molesta,

y interrompet de prompta la oració,

diu ab veu baixa, tot girant la testa:

—Quin went ne surt d'aquesta sacrificia!

—Veyam si agafaré una pulmonia!

JOAN DE LA CREU PALMAROLA

Feminitat

VIG a unir, en el meu article d'avui, dues coses que a primera vista semblaran heterògenes: una inducció sugerida per la visita del rei, i una alta ensenyanza que's despren de l'impageable pastoral d'en Cassanyes.

Ha pogut comprovar se a cada viatge regi: el gran element d'èxit peral monarca són les dones: Fins en aquelles ciutats provincianes on, per una corrent confusió entre'l bon tò i la reserva o la fadò, les dones se mantenen ceremonièscament impossibles al teatre, com si l'aplaudiment de llurs mans no fos una gracia més en l'llur gracia d'actitud, hem vist el mateix desbordar d'entusiasme, de *piropo* a l'inversa, d'enardiment quasi-amorós. L'altre dia, a un amic meu que tenia la feblesa de posar en dubte l'èxit exterior del reial viatge, jo li deia: «Es que a una ciutat com Barcelona no hi ha la minoria suficient pera rodejar de mòltit un carrozug i voltar-lo d'aclemacions?» Es que, mentre la desconformat amb aqueixa manifestació sols pot exteriorizar-se passivament, callant i abstinguent-se, ja que la protesta seria castigada, es que no hi ha entre'ls nostres monàrquics, els nostres buròcrates de tota mena, la nostra població flotant i el nostre etern femení, material abastament pera forjar una *entusiasta y calorosa recepció*?

Però anem a lo que díem: la dòna, entre nosaltres, es monàrquica, com ès catòlica. Per lo demés, monarquisme i catolicisme són sentimentalitats paraleles, extranyes a la raó natural de les coses, i propies, en l'original sentit, de lo que un positivista en diria *estat teòlogic o estat metafísic*, grau anterior, evolutivament, a la plenitud de la consciència popular. —Doncs bé: aqueixa dòna nostra, que's ha patit, i que parirà's nostres fills i els nostres nets, no conseguirà, en molt temps encara, l'incorporació plena en la nostra ciutadania.

Una observació: en els països ont el socialisme i la democràcia s'han infiltrat fondament en la consciència colectiva, sorgeix una darrera aspiració a coronar definitivament l'obra progressiva del sufragi universal, font de la sobirania: i és la demanda del sufragi femení, aquets dies tant forta i perentoria a Anglaterra. Ara bé: figureu-vos, a Espanya, una reforma així: nosaltres, am tot el nostre socialisme i futurisme i democràtic, ens veuriem forcats a oposar-nos-hi am totes les forces, pera evitar que l'influència perniciosa exercida actualment per la

Saltaren les fitxes sobre 'ls marbres de las taules; las cartas caigueron per las cadiras y á terra; tota una colla d'obrers voltaren á Pere Arnaud y al president, y aquest, pegant un cop de puny á la taula, digué:

—Se'n ha ficat la malura á casa!... Fins tú, jú!, el radical, defensant els esquirols!

La dita del president va aixecar tota una cridoria.

—Qui, tú, Pere Arnaud?

—Tú també?

—No us en feu dels que no paguen!

En Pere Arnaud, en mitj d'aquella munió de caras que s'estrenyian en cercle amenassant, digué:

—Vosaltres sou bons no més que pera fer vagas, pera traballar menys y cobrar més!... Veus que sou!

Això va aixecar una furia de crits y d'amenassas. En Pere Arnaud, sech, esgroguejat pels llarros y horribles dejunis d'una vaga forososa, adolorit en aquell instant per totes las miserias de casa seva, escandalitzat per l'iniqua indiferència social, cridà ab la vista esgarriada per una febre naixent:

—Qu'heu fet, mentres haveu traballat, pels que no tenen feyna? Us ha vingut may al cap la idea de fer una vaga imponent, universal, pera aquells que no poden menjar! Aneu contra'ls amos, y no son pas els amos qui'ns privan de buscar pà, quan no'hi ha una molla á casa! Aneu contra'ls burgesos, y no es pas el burges qui escatima 'l traball!...

El burges explota la poca feyna que hi ha, empró may tanca las portes á la feyna, perque ell se'n manté del traball!... Els governs, que'ns cobran contribució, que'ns fan sigrar segons las lleys, que obran ó tancan mercats y originan crisis, aquests son els que han de sentir la nostra veu!

Va ser tot en và. Las paraules atinades, per lo fondament economistas, d'en Pere Arnaud, foren ofegades per la cridoria:

—Es amich dels burgesos!... Defensa als esquirols!... A foral!... A foral!... [Expulseu-los!]

Y en Pere Arnaud, cedint á las empentes, baixant, per no dir rodant, escalaçons avall, encare 'ls cridava:

—Qué s'ha de fer quan els fils demanen pà?... Qué tinch de fer quan els fils se'm moren de gana?

Aquest es un dels problemes que s'hauria de resoldre primer que molts.

ESPAECH

L'ESQUIROL

EN Pere Arnaud era un fuster que no tenia feyna. Una forta crisi planava damunt la ciutat, empobrint els oficis; el ram de construccions era bon xich per terra y's tancaven tallers. En Pere Arnaud era un dels molts traballadors que's passegaven cercant traball inútil.

—Y que n'és d'amarrar no tenir feyna!... En el quadro d'anuncis de la societat quina pertanyà, hi volejava feya dos mesos un tres de paper begut pel sol. El secretari hi havia escrit la corrua de noms dels socis que estaven en vaga, sense descuidar-se per això d'estendre també 'ls rebuts de les quotas. En Pere Arnaud no debia cinch. Era l'que n'debia més.

—Pere Arnaud,—li deya un dia el president, un home petít y rodó que feya olor de melis y portava trossos d'encenall

dona en l'educació familiar arribés, en forma directa, a la cosa política. Veieu, doncs, aquí, una altra de les moltes diversitats que'ns separen de l'ànima europea vivent...

El 'sufragi femení no podrà esser útil fins que la dòna sia conscient; així com el sufragi universal no ha pogut esser implantat fins que la conciència popular va iniciar-se (res més que iniciar-se encara). Pera l'exercici d'un dret públic cal aptitud d'actuar-lo i conciència de lo que s'ha d'actuar, de la mateixa manera que pera arribar a la condició de *sui juris*, fòra de pàtries protestats i tutelats, cal una emancipació per major edat. La dòna és, entre nosaltres, un *capítol menor*, jurídicament un inferior; i les gloriooses excepcions d'aquest principi són, entre nosaltres, tan *exceptioñalmen*t aclamades perquè tots tenim conciència de l'esforç que'ls ha estat pre-cis pera emancipar-se.

Ah! Però aquixa dolorosa inferioritat, de gineceu o de serral, se trasmet a la massa íntegra de les nostres generacions. Perquè hi ha, diríem, una mena de *matriarcat religiós* en la nostra família. El pare, si no és un toca-campanes, un ximple, pot arribar a sentir-se (i és honra seva) germà dels fills; aleshores s'ha integrat en la communal ciutadania de tots. La mare... la mare mai! Reclosa en la seva capelleta, té, com a gràcia divina adorada pels fills, una dolça i crassa ignorància de ciutat. És un déu, divinament neci, que insufia l'eterna tradició sobre les gèneres agrupades a son entorn. Sota la llàmpara del menjador, am la tasca femenina entre les mans, la mare té un calificatiu inseparable, tendrament inexpressiu: és la *santa madre*, és *aquella santa*. És el subiecte etern del l'etern tòpic: *la que nos ensenó a rezar*. Aquella imbecilitat de frase, *la religión de nuestros padres, la sagrada herencia de nuestros mayores*, és més aviat el reflejo tradicional de l'eterna dona sobre nosaltres. La mare, en el fons del seu sagrari, no participa ja en la Cena comunial de la nostra publicitat. Veieu com, en el nodrit i opulent teatre clàssic castellà (que és tota l'Espanya d'aleshores), la mare és ausent en absolut, com no sia la llegendaria Maria de Molina d'en Tirso. Per aquet sentiment religiós, noblesa de matriarcat, *hidalguia* uterina, la frase *fill de p...* és, desde'ls nostres orígens espanyols, la més forta de les invectives, una infamia personal, malgrat tota l'ignoscència forçosa que allò suposa en el qui n'és víctima. En canvi, *pare de p...*, que implicaria culpa personal en l'insultat, seria una extranya d'ofensa. És que, com la societat nostra no és arribada encara, i n'hi falta molt, à la conciència del valor trascendent d'una vera educació dels fills, hi ha, influint sobre nosaltres, a la vora del reste de patriarcat romà, que és la patria, i de la fatria cristiana i germanàica, un sediment del vell matriarcat que'n feminisa a tots amb un estigma de feblesa espiritual, i ens perfuma de dòna. I bé: la nova etapa que jo preconiso, en diria jo, am la nomenclatura neologista del meu us, un *filiarcat*. Avui encara, el fill dissimula davant la mare la ruïna interior de les velles creences per ella trameses; sacrifica la sinceritat de la propia conducta a l'alixorça i egoista satisfacció de vella que ressentirà la mare, al morir en braços del fill, contemplant-lo fidel a la rudimentaria sentimentalitat femenina. D'aquí al dia en que la dòna sera capaç de sentir un goig inexpresable en veure al fill, nescut d'ella, desmentint l'ensenyança d'ella rebuda, per l'eficacia de l'educació que ella li donà, d'aquí al dia en que la mare (i el pare) sia digna de tal honra, hi ha una llarguissima i penosa evolució...

Per ara, doncs, tot intent de *vida pública* pera les dones serà un pàdró d'infamia, com ho és l'expresió mateixa: *vida pública*.

Està bé. Doncs l'Ajuntament de Barcelona, per una bella intuïció de les coses, per un sentiment de que la Ciutat és la primera interessada en endreçar l'educació envers la plenitud política de tots, ha volgut instaurar les escoles bisexuals. Jo no he de fer-ne ara lelogi, d'aquestes escoles, on se reflecta, com se reflectaria en una joguina de criatures, la complicada construcció d'una Ciutat. Jo som sortit d'una de tals escoles (i vagi, desde aquesta tribuna, una paraula de bon record). I precisament, per lo que toca a moralitat, la meva convicció és en tot oposada a la del nostre bon senyor bisbe... La convivència bisexual en l'Escola, germe de la futura convivència bisexual en la societat, tirant per terra l'odiosa muralla, beneficiarà mutualment als futurs homes i a les futures dònes. Hi ha una sensació de fraternitat, no de primerenca lascivia, en la sana camaraderia dels escolars. Són companyons en la mateixa tasca d'estudi, un poc a la manera, virilment sanificadora, d'aqueixes estudiants russos que senten en l'ànima'l retop de l'agonia de Russia i van coratjósament a crear llur Russia, batejant-la de llur masclle feminat. És la masculinació de la fembra, entesa la masculinació tal com s'entén en la paraula *home*, aplicada indistintament a la nostra espècie. Quan la femella nostra serà *home*, és dir, part integrat d'*hominitat*, o sia d'*humanitat*?

Aquella germanor de condeixebles, segona família, que lliga d'un parentiu mai oblidat, romp la timidesa del varò davant la fembra (timidesa de... pler solitari); comunica vergonya per les delectacions inconfessables, indignes davant la mirada de la companyona, qui sembla llegir-les, com amb un reny callat, en el fons de la nostra vista; significa l'urbanitat vacilant de les nostres maneres i de les nostres converses, no per imbècil cortisanía, sinó per noble consideració a l'amistat de la companya; infiltrat de naturalitat els gestes que són avui insopportables afectacions en el bon to de lo que se'n diu societat... Què! Si precisament teniu, ben a la vora, un exemple que us farà veure'l veritable secret de certes actituts. La conversa i el tracte d'una dòna, que'ns mostri a-nu son esperit; o fins i tot la visió d'una bella nuesa carnal que en nosaltres se traeix per sensació d'art i d'armonia; són vistes a través la morbosa abstinència d'un sacerdot, sugestió necessària de carnalitat i priapisme, vera turpitud, incapç d'aromatizar-se d'esperit, incapç d'elevare's a n'aquella suprema esperitualitat dels amors carnals, que'ls aixeca al punt més alt de la fruïció, negat als profans, als indignes d'amor...

El pastor de la fe ha vist compromeses, per l'atzar d'aquesta *hominitació* de la dòna, els dos punts del seu vacilant ministeri: la moralitat i la reli-

gió, que's comuniquen als homes per la dòna. I, naturalment, ha alçat el seu crid d'alarmà pera que les ovelles no se li esgarressin; pera que un dia, sota la pell i la llana, no arribessin, en prodigiosa metàpisis, a elevar-se fins a homes...

Caldrà repetir allò tant sabut, de que la llum popular, la llum *lucifera*, és el terror més gran de les jerarquies eclesiàstiques, que s'alimenten am l'ignorància del remat. Jo recordo que un bisbe de la meva província, en un impuls ingenu, estampà un dia, a certa pastoral, aquestes paraules gloriooses: «*Dichos los tiempos en que las clases populares no sabían leer.*» ¡Oh, religiò, burguesia, interesses creados, defensa social, pilars de la societat, tots vosaltres parleu, càndidament, en aquella frase!...

Tot el qui tingut filles sab fins a quin punt llur educació és tasca difícil, fins a quin punt els colègis i les costures estan acaparats per l'enemic. Per això l'iniciativa de l'Ajuntament barceloní és més especialment meritòria en lo referent a les femelles, víctimes inconscients de si mateixes.—Oh, Diego Ruiz, amic meu, no oblideu, en la vostra tesi del Congrés republicà, l'aspecte educatiu, capdal en *feminisme*. Perquè la nostra dòna és, avui, en l'interior de la nostra societat, una jurisdicció exèmpta, un altre cenacle, rotoli, esperit de còs, capelleta o petit Estat dins l'Estat; i la seva acció és tant o més trascendental que'ls eterns problemes nostres, clerical, militar, capitalista... Teniu: el mot solidaritat és ara, no ja a Catalunya, sinó a tot el món, una paraula ben actual; doncs bé: ens cal fer definitivament la solidaritat dels dos sexes en l'obra colectiva dels homes.

GABRIEL ALOMAR

La Historia no es més que un quadro monòtono del etern abús del poder.—Carnot.

May serèns

No tenim la ductilitat necessària pera fer la nostra via sortejant els perills y arrabiant ab seguritat y serenitat al èxit. Som exageradament extremosos y no sabem apreciar en tot el seu valer la utilitat de les mitjas tintas.

Cada dia doném exemples d'aquesta mala condició nostra. A Madrid els elements republicans revolucionaris acaben de pendre l'acort radicalíssim de afirmar son esperit d'oberta rebeldia, decretant el retraiement absolut en les lluytates electoralas. Ells no saben ni volen saberho que, ab el vot à la mà, Catalunya s'ha tret de sobre l'infamant caciquisme; ells no recordan ni volen recordar que quan el poble madrileny ha volgut ha tret triomfants de las urnas à una majoria de republicans; ells no están convenuts ni volen convéncens de que es més fàcil fer decidir al poble à pendre la papeleta electoral que à ferli empunyar un fusell. Han cregut que, posant cara farrenya y parlant ab la veu grossa, ja n'hi ha prou pera reinstaurar la República, y posant el gest irat se quedan tan satisfets y convencuts de que son uns pastelers quins creuen que 'l poble no deu renunciar jamay ni al vot, ni à l'arma, ni al mitin, ni à la barricada ni à cap dels medios que poden ser decisius si saben emplearse à temps y ab oportunitat.

L'estat actual de l'opinió de Barcelona, ó millor dit d'una pila d'opiniós, reflexa la mateixa falta de serenitat que senyalém. Els uns estan acobardits, acaparats, sense esperança de que acabi aquest estat anormal que'n deshonra, sense confiança ni en las autoritats ni en la voluntat dels mateixos barcelonins. Altres cauen per l'extrem de la boja-repressió y fusellen *in mente* à tots els quins resultats accusats per la fantasia més ó menos popular; així resultarian cremats els convents, arrasadas las societats obreras, fusellats els clericals de Sant Pere en avall, penjats els avansats de liberal en amunt y destruïts totalment tota mena d'estaments perque sobre de tots cau la sospita de la irreflexió. La serenitat no apareix en cap lloc ni en cap cervell.

Y axis anèm; emprenyats unas voltes en avansar tots dos peus à la vegada y cayent de cul; fixant els ulls al punt d'arribada y caminant en línia recta ab boja tossuderia, cayent als abîms del camí, per caixer de la serenitat necessària pera sortejarlos.

O cobarts ó salvatges; ó extremadament blancs ó exageradament rojos; ó aletartats ó epiléptichs. May en el just medi. Axis no faré més que donar eternament cops de cap per les parets.

JEPH DE JESPUS

Y ara, qué?

Quan de las salvas aquellas s'ha extingit la vibració, torna à ferí ns les orellas l'espatech d' una explosió.

Mentre algú parla, ab catxassa, de reanimà 'ls esperits,

de dia, al mitj d' una plassa

tornar à caure ferits!

Davant de las ironias que 'l destí pels homes té, un se pregunta aquests días:

Bueno, y ara qué hem de fer?

¿Hem de tornà á estar de festa?

¿Tenim d' anà á rebre á algú?

¿Hem d' aixecar la protesta número dos mil y hú?

¿Hem de tornà àlta vegada

á treure 'ls draps de dormàs,

y guarñi alguna fatxada

ab llums y globos de gas?

Fent un esforç tremebundo

y median vint centímetres

¿hem de comprà l' *'Nuevo Mundo*

y enganxa'l per l-s parets?

¿Hem de tornà à entussiarmos y aplaudí y victorejá?

¿Hem de deixar inaugurarños un' altra gran vía A?

Ah, senyors! Ni que en veu alta

no poguén dir ni A ni B,

aquí s'ha de fer sens falta

una cosa que jo C.

Primer, posar porterías; qu' es dir pegats en els bancs; després treure garantías y anar posant cabells blanxs.

Tancà 'ls ulls à la evidència; ser ben docils y obedientis; obrir sense resistència la caixa, 'ls contribuixents.

Posà 'ls diaris en censura; fè 'l cor fort; fè heroicats, y fer... alguna criatura de tant en tant, els casats.

Ab això y ab lleys de sabi, com aquella que sabém, de la pau del temps d' Octavi nosaltres ens en riurém.

Tiran bombas à una escala, tancarla bé ab pany y clau; las tiran à una plassa, l'halà! que ningú hi vagí, y en pau!

Provehi à cada criadeta de las reglas d' aquest Còdich, de la clau de la escalera y un frasco d' anti-espasmòdich.

Y sobre tot, no parlarie; qui si un dia per descuyt arribessin à esclarne una ó dugas, set ó vuyt, y si volgués la sort cega que resultessin ferits, pot manarre al qui jemega que suprimeixi 'ls seus èrits.

Si la desgracia es més forta: tamdoch ens hem d' inmatar: —¿Qu' es això? Una dona morta? La bruta pot continuar.

Obrant d' aquesta manera y ab remeys tan positius, s' acaban à la carrera els fatídichs explosius.

PEP LLAUNE

BATALLADAS

NAVAM à sacar la ploma pera parlar de la bomba que 'l passat diumenge tacà sinistrament de sanch l' empedrat de la Boqueria...

Pero, fins exposantnos à que 'ls lectors ens taxtin de negligents en el cumpliment del nostre deber, vensuts per la repugnancia que aquests crims ens inspiran, desistim de ferho.

Perque, ¿que' diríam, al tý y al cap, d' aquesta nova exhibició de la fiesta terrorista?... Si ja ho hem dit tot; si ja al diccionari no hi quedan paraules de protesta; si ja la nostra indignació ha sigut expressada en totes las formes imaginables!...

Conténtinse, donchs, els lectors ab saber que la mà secreta que anys há ve sembrant el dol en la nostra ciutat estimada continúa implacable la seva obra, y que 'l raig de llum que ha de servir pera descubrir el seu amagatall misteriós no brilla per cap part.

Es tot quant se 'ns ocurreix dir sobre el darrer atentat terrorista.

El Comité directiu de l'Agrupació local del Partit Socialista Obrer ens ha enviat una extensa alocució dirigida al poble y en defensa del sufragi universal.

Escript ab sinceritat y clar coneixement del assumpte, el document senyala els motius que impeleixen al Comité de l'Agrupació à publicarlo, y després de fer constar que 'ls obrers coneixen y saben qui son els enemichs del vot del poble, posan fi al manifest ab aquestas significativas paraules:

«De igual suerte que tomamos nota de lo que queda expresado para que el pueblo obrero sepa lo que le importa saber... también sabremos agradecer a los que luchen de veras para que no sea un hecho la muerte del sufragio universal en España, llámense como quiera quienes realicen esta plausible labor.»

Un' altra baixa en las filas de la vella democracia republicana, més claras cada dia, per desgracia nostra.

Dimecres fou acompañyat à la darrera morada el cadavre del nostre bon amich D. Manuel Llofrui Ibarra. Era un dels pochs supervivents d' aquella generació brava y generosa que veié lluir l' aurora del 1868, gloriós punt de partida del resurgiment polítich d'Espanya.

Tan apreciable per la seva abnegació sense límits com per la seva exemplar modestia, D. Manuel Llofrui que, havent pogut ser molts coses, s' acontentà ab ser un modelo de ciutadans, baixa à la tomba emportantse'n las simpatias de tots els que 'l coneixen.

A la seva distingida familia y especialment al seu fill don Rafel, enviém ab aquestes ratllas el nostre adolorit pésam.

Y segueix la ratxa.

El senyor Danyans, redactor de *La Nova Tralla* processat pel delict d' ofensas al exèrcit, ha sigut condemnat pel tribunal militar á nou mesos de presó correccional.

De veras ho sentim.

Lo que casi podría titularse «el nostre parte de cada dia»:

«Ha estallado un motín por los Consumos en Vilanova de la Serena, con caracteres gravísimos.

»Ha habido varios muertos.

Si à la Serena, quan de Consums se tracta, se pert fins á tal punt la serenitat, calculin lo que ha de succeir en els demés pobles, no tan serens com allí, pero igualment consumits y expremuts pel fisch insaciabile.

Sigu com sigui, hi ha que parodiar al personatge de *Pan y toros*:

L' ARRIBADA DE LA PRIMAVERA.
L' ARRIBADA DE LA PRIMAVERA.

Ja ho veyeu; al venir jo, tot floreix. Tot... ¡hasta las malas herbas!
Ja ho veyeu; al venir jo, tot floreix. Tot... ¡hasta las malas herbas!

MONISTROL DE CALDERS, 16 de mars

El nostre Quatre ulls, valentse de la ignorància que disfrutem en aquest poble, ha proposat á las hijas de María que si volen estalviar quartos, els deixin á n' ell que 'ls hi guardará y ademés cada any els hi regalará per cada vint duros una pels.

Com sige que 'ls tontos encare no s' han acabat, havém de fer present á las flaviyas devotas que en qualsevol banch que depositin els diners abonan anualment de interés ó prima no una pesseta per cada cent, sino tres y fins quatre.

Y respecte á més seguretat... no 'n parlém.

MIRAVET, 16 de mars

El vicari y la fulana ja son fora. Y lo trist es que ara son molts las noyas que, degut al rum-rum que s' ha fet, no volen anar-se á confessar ab el paquidermo.

Ho sentím per ell y per elles.

L' altre dia una ventolera freda va gelarnos els admestillers y el bon mossén va enfilar-selas diuent que alló era un cástich de Deu.

Llāstima de no havérseli gelat á n' ell la punta... del nas, que no seguiria ensunant las femellas com acostumal.

En materia de religió es molt fàcil enganyar al home, pero molt difícil desenganyarlo.—Bayle.

SENSIBLE EQUIVOCACIÓ

La escena á Nuria, á la porta de la iglesia:

—Vosté per aquí, senyora Mònica?

—Ja ho veu.

—Y las nenas? Ja deuen ser d' alló més espigadas.

—Miri: la petita ara l'havém promesa, y la gran ja es casada.

—Ah, ¿si?

—Uy!... Ja fa temps. Per ella he vingut precisament; pera demanar á la Mare de Deu que li donqui familia, perque, pobreta, está molt desconsolada... Afiguris que té l' marit cada moment fora y...

—Ay, la pobral... Es clar, sense cap criatura per distriurella...

—Aixís es qu' he pensat: déixam anar á Nuria... Convé tant que Nostre Senyor m' envihi un angelet á la meva desventurada filla!...

—Bé, bé... M' alegraré que la Verge se la escolti... y que tot vagi bé, quan arribi l' hora.

—Gracias. Estiga boneta.

—Passiho bé.

*

Un any després.

La mateixa decoració y els mateixos personatges. —Y donchs... ¿Altre cop per aquí, senyora Mònica?

—Ja ho veu.

—Y las nenas?... Suposo que la Mare de Deu li devia complir els seus desitjos.

—Sí, senyora; pero no pas tal com esperavam.

—Qué vol dir?

—Res: que ó jo no m' vaig saber esplicar ó la Verge no 'n va entendre.

—Cóm!... ¿Que no ha vingut, donchs, el fillet tan desitjat?

—Sí que ha vingut; pero com que jo no vaig pensar á dirli pera quina de las dugas noyas el necesitava, ara resulta que l' ha enviat á la soltera.

A. REGLAT

Abstinencia de carn

A fi de que á sas ovellas no se's perverteixi l' ànima, el rector de Gamarussia desde la sagrada catedra un divendres de Quaresma sixis als seus fidels para:

—Ja sabeu en quin temps som, bons germans, dolles germanas. La Iglesia, mare solícita y tutora vint cops santa, ordona qu' en questa època sense excusa de cap classe, á no ser que 's fingui butlla autènticament sellada, tots els catòlics lleigitims, tant els que portan sabatas, com els que van ab esclops; lo mateix la gent granada, que la que ha de fé equilibris per pagà al fornir y al sastre, tothom, sigui jove ó vell, dintre de les set senmanas que ha posat la tradició entre Carnaval y Pasqua, vé obligat á dejunar, baix pena de condemnarse y rostir-se eternament en las graellas del diable.

—Feligrés estimats!, diu, per moments exaltantse, dels molts enemichs que l' home té en aquesta temporada, el més tremendo es la carn, sigui grassa, sigui magre, sigui de débil anyell, sigui de senzilla cabra. ¡No 'n menjeu gens, feligrés, no la deixeu entrá á casa! Que pel gust que al puladar pot donà un palpis de vaca, seria torpeza immensa trepitjar las lleys sagradas y condemná el foix etern la vostra ignocents ànima. ¿Hu sentiu?.. No menjeu carn, no 'n menjeu en set senmanas; resistiu la tentació, per més que 'l matí á la plassa, la veieu imprudente en las taules exposades.

—Senyor rector, lo qu' es jo— crida el Pigat de la Laya, que de la sagrada arenga no ha perdut ni una paraula,— lo qu' es jo, ja li asseguro que si tinch de condemnarme per xó de la carn que diu, vaig al cel de dret. A casa no n' hi entra gens; ni una llonza, ni un tallet, ni una pítrafa.

—Bé, Pigat, diu el rector: no sabs el plaher que 'm causas;

ets l' orgull de Gamarussia. ¡Reb públicament las gracies! —No, no té res que agrairme. —Sí, tonto; no siguis plaga. —Pero, ¿que ja sab per qué no 'm menjem de carn á casa? —Perque la Iglesia ho ordena... —¡Fugil!.. Perque va tan cara.

C. GUMA

DE 'N MORATO

Cridém l' atenció dels nostres lectors obrers sobre l' següent article que desde la Presó de Madrid, ahont, com ja saben, està purgant una culpa d' imprenta que no es seva, ens acaba d' enviar l' il·lustre sociòlech.

El Socialismo catòlico

Al cabo de uns mil ochocientos anys próximamente de dominació y aun de predominio, los catòlicos caen en la cuenta de que el esposo de la madre de Jesús fué carpintero y carpintero també Jesús.

Es tarde. La Iglesia ha tolerado que haya pobres y ricos; la Iglesia, todopoderosa en tiempos que fueron, dueña y señora de la sociedad, no puso mano en el gran problema que es de todos los siglos; la Iglesia ha considerado el trabajo—el goce supremo del hombre—como un castigo, como cosa vil y humillante, y no tiene absolutamente ningún derecho á hablar, y los obreros hacen perfectamente bien cuando vuelven la espalda á los flamantes sociòlogos catòlicos, grandes lectores de índices de libros los de por acà.

Y hacen bien, porque si en algún caso está justificada la desconfianza es en éste.

En unas Cortes de Castilla y con el voto de «los perdonados» se declaró exento de toda responsabilidad á todo maestro que malhiriera ó matara á su aprendiz siempre que lo hiciera con herramienta del oficio ó con «verdugo delgado». ¿Por qué aquellos obispos y arzobispos no se acordaron entonces de que Jesús fué aprendiz carpintero?

No; es que ahora los obreros se organizan y pelean como clase, y van en sus reivindicaciones contra todo el régimen social y es preciso á toda costa contenrer la desbandada.

Es tarde; el obrero ha aprendido muy bien que el único lenguaje verdadero es el de los hechos, y estos ni en lo pasado ni tampoco en lo presente abonen la novísima propaganda.

Y así se ve que entre las gentes que forman los círculos catòlicos, casi todos bajo la simbólica advocación de San José, habrá algunas de buena fé, pero las más van atraïdas por el señuelo de la facilidad en encontrar trabajo y de ciertos gajes, que tienen, por mucho que se los disfraze, todo el denigrante carácter de una limosna.

Pusiéran los modernos reformadores sociales á tono con lo que predicán; movieran nueva cruzada en nombre de la Justicia y del Bien contra el sistema de explotación en que se basa la sociedad; inscriberían en sus banderas las máximas comunistas de los primeros Padres de la Iglesia; recordarán que contra la Iniquidad y contra el Mal, Jesús «traía espada», y puede que entonces lograran sumar en sus desmedradas huestes de fuerzas reclutadas no por la idea sino por la soldada, hombres de corazón y de convicciones.

Pero no lo harán. ¡Qué han de hacer! Seguirán predicando á los de abajo la mil y mil veces maldita y estípida resignación, causa de todos los males de España, y á los de arriba la envilecedora caridad; seguirán en suma bien quistos con el poderoso, con el que puede dar riquezas.

Recomendar á los obreros que no hagan caso de ellos es casi casi matar á un muerto. ¡Para qué! Predican en el vacío, y si quisieramos la prueba de ello nos la daríam las elecciones de vocales obreros para el Instituto de Reformas Sociales.

Cuentan los novísimos propagandistas con una cosa que no escasea, falta en el campo obrero, con medios pecuniarios; tiene por reparo el obrero que se abandere en sus tilis que no tendrá la animadversión de los patronos, y que no sólo no habrá de desembolsar un cuarto para gozar de ciertos recreos, sino que aun es posible que le regalen alguna prenda de vestir.

Carecen las organizaciones obreras de recursos; el obrero que en ellas ingresa sabe que por este hecho se expone con frecuencia á sufrir las torturas del hambre; carece de recreos y además ha de pagar alguna suma para el fondo de resistencia.

Y llega la ocasió de dar muestras de vida y los segundos demuestran que son los más, y no digo que los mejores porque esto mejor que nadie lo saben los protectores y directores de los círculos catòlicos.

En suma, el socialismo catòlico es un grande y merecidísimo fracaso; aunque sea de justicia confesar que produce algún bien, porque recoge ciertos detritus de la clase obrera que podrían ser peso muerto en las organizaciones que de veras, y sería, y valerosa y eficazmente trabajan hoy por el mejor estar de los asalariados.

JUAN JOSÉ MORATO

Madrid, Prisión Celular, marzo 1908.

Els que més invocan el recor, ó 'ls interessos ó la glòria de la Patria, son els que més la compremen, la perjudican y devegadas la deshonran.—N. Estévanez.

VOCABULARI MODERNISTA

APLAUSO.—Espatech produxit al juntarse violentment las dugas mans, que 'ls monàrquics cotisan á preus molt elevats.

ARCALDE.—Cárrech molt delicat, que acaba pera fer tornar delicat á aquell que l' exerceix.

ARISTOCRATA.—Senyor que no més se lleva demati el dia que ha d' arribar el rey.

BOMBA.—Sinónim de Contador de gas.

BOQUERIA.—Loch de venta de productes menjívols, ahont avants s' hi anava á fer per la vida y ara s' hi va á fer per la mort.

CENSURA.—Cataplasma pera estobar el grà verínós de la impaciència popular.

COLOM (Benet y).—Zool. Au tendra y delicada que s' acostuma á engégar en honor d' alguns beneficiats.

CONTADOR (de gas).—Sinónim de Bomba.

CREU.—Premi que reben els que fan bona cara á certa mena de gent.

CULTURA.—Una cosa que son molts els que la tenen á la boca y pochs els que la tenen al cervell.

DIMISIÓ.—Una cosa que sorprén á n' els governadors després de las auroras boreals, y á n' els alcaldes després dels viatges regis.

ENTUSSIASME.—Sinónim de Zero.

ESQUADRA.—Sinónim d' Excusa, quan es austro-húngara.

EXPLOSSIÓ.—Un esclat que, quan es de bomba, resulta molt sorollós, y quan es d' entussiasme monàrquich, molt poch.

FORSA.—Especie de socia comanditaria, única ab que contan els governs impopulars.

FOTÒGRAFO.—Individuo que s' engreixa á costas del rey.

INDIFERÈNCIA.—Estat d' ànim característich de las multituds descontentas.

INDIGNACIÓ.—Estat d' ànim que avants era molt popular y ara no ho es gayre.

JOVENTUT.—Fonament principalissim de certa mena de simpatías y entussiasmes.

JURISDICCIONS.—Especie de Lley que 'ls diputats solidaris estan obligats á fer derogar.

MONÀRQUICH.—Zool. Especie de regionalista.

MONGETAS.—Llegím que, en algunes ocasions, es evaquaada ab abundància per certs governadors.

POBLE.—Una mena de cosa que alguns reys sols coneixen de lluny y al través de molts sabres y bayonetes.

POR.—Vegis Prudència.

REFORMA.—Una cosa que tothom sab quan se comensa y ningú sab quan s' acabarà.

REGIONALISTA.—Zool. Especie de monàrquich.

SALVA.—Soroll que porta molt gasto y no conduheix á res.

SOL.—Astre que s' va refredant. (Vegis el seu darrer discurs.)

SUFEGI.—Una cosa que á las mans de 'n Maura aviat no tindrà cara ni ulls.

TERRORISME.—Malaltia especial de Barcelona, que, gràcies á Deu, (de tot s' ha de donar gracies á Deu) encare no causa tantes víctimes com el tifus.

VARA.—Una mena de bastó que, en mans d' un carreter, resulta una gran arma, y en mans d' un arcalde no es sino un fràgil bibelot.

VOR.—Tros de paper que'l govern té intenció de fer servir pera una de sas més apremiants necessitats.

ZERO.—Sinónim d' Entussiasme.

JOAQUIM AYMAMÍ

EL VELL DELS AUCELLS

En els llochs d' animació, en els punts de concurrencia, el lector haurà notat més d' un cop y més de setze, en el carrer, un vellet ab la seva fabriqueta.

Està dret, y a son costat té, sobre uns fustas velles, quatre ó cinch auells molt vius, á dintre d' unes gabetas.

Solen ser aquests auells passarells ó cadernerars.

Y corona á aquests palau un esquitx de bandereta.

Es el temple de la sort perque dóna les planetas.

Per cinch céntims, i baratet! qu' un dongui al amo del temple, pot saber el seu destí, pot saber la seva estrella.

Obré un porticó el vellet y surt una cadernera

ó un passarell, donant vols,

y fa cap á una capseta

sense tapa, que allí hi ha de fortunas tota plena...

dona cop de bech, y al punt,

la sort, al seu amí entrega,

aquest, l' esqueixa un poquet

y entre las altres l' enreda

y mana al animaló

que li dongui la mateixa

y l' auzell ho fa tan bé,

El Mokri á Barcelona

—¡Ah! ¡Aquí també hi ha un sultán?

—Sí; en Muley-Lerroux-ben-Fresh. Pero aquest no está per guerras santas; ell la guerra més s'estima ferla á la butxaca del seus mansos creyents.

7, 8 y 9 del corrent, resulta que ditas associacions obreras agrícoles s'han enriquit ab un augment total, proporcionat per totes las corporacions, de 32 mil individus, sobre l'any passat 1907. No més que en un any, el vigorós conjunt de sà organiació s'ha solidificat d'una manera assombrosa, y aqueixa forsa adquirida, á la que s'hi sumaran dintre poch temps els 80,000 adherits de la Federació de Puglia, comptarà ab el formidable y temible exèrcit de 200,000 obrers, disposats á donar la batalla en favor del dret á la vida que 'ls hi regatejan sos explotadors. Figureuvelos el poder que representan 200 mil voluntats unitas per un interès comú molt més positiu que'l de la mentidora política!

Quin espectacle més hermós y quina llissó més enèrgica resulta pels traballadors del camp espanyol!

Caldria que aquests meditessin ab calma tot això que queda exposat; convindria que pensessin sobre les grans ventafas que poden arribar á conseguir sense fer res més que imitar á sos germans d'Italia. Reflexionin que, si aixís no ho fan, seguirán en una tradicional són indigna, en mitj d'una miseria embrutidora y suïcida, y com que res haurán fet per la redempcio del oprimit, el dia de les grans reivindicacions, no tan llunyá com se figurau els tontos y afirman els mal intencionats, aquell dia ni tan solament serán dignes de figurar entre 'ls homes que realment mereixerán dirse homes, pel valor y la generositat que haurán demostrat en defensa dels drets del pobre, del pobre que, sent el que ho crea tot, no li concedeixen res, ni'l dret de viure decorosamente.

N. BAS Y SOCÍAS

Un'altra anècdota de'n Kipling:

El famós escriptor tenia la costum de pagar ab cheques totas las facturas per petitas que fossin. Y heus aquí que un dia s'adonà de que 'l seu compte corrent ab el bancu no disminuia en proporcio dels gastos y quina comprobació no's cansava de fer ab el talonari que posseïa.

L'home, desesperat, no donava en l'intríngul. Els comptes no sortian clars, fins que un dia, trobantse de visita á casa de un amic, gran coleccióista d'autògrafos, al passar els ulls per las parets, va fixarse en dos cheques firmats per ell que l'amich havia fet posar en un quadro.

Li llovaria va caure del burro: els botiguers no anavan al banc pera fer efectius els cheques. S'estimava més vendrels als entusiastas colecciónistas d'autògrafos, donchs aquests els pagavan ab prima y encare 'ls hi donavan las gracies.

Desde aquell dia, en Kipling, comprenent, sens dupte, que feya mal fet de despreciar el valor de la seva firma, s'va guardar bé d'estendre cap cheque que no fos de una suma important.

Una rata de sagristia veu un marreich que surt de missa y li pregunta:

—¿Que vén de doctrina?

—Sí, senyora.

—¿Y quants premis t'ha donat, mossen Félix, aquest any?

—Un menys que l'any passat.

—Ah, vaja, vaja... y quants te'n va donar l'any passat?

—Un!

Aquest pensament s'atribueix al Pare Sa...stre.

—SI HI HAGÜES UN PAÍS AHONT NO'S MORIS MAY NINGÚ, ME N'HI ANIEÍA Á ACABAR ELS DÍAS DE LA MEVA VIDA.

En Nab-buf va á un cologi de jesuitas.

—¿Quin número de Parcas hi han? —li pregunta el padre.

—Dos, —respon amatent el xicot.

—Cóm, dos?... Veyámon.

—Sí, senyor: el parca Güell y el parca del Avi del Parque.

Mossen Baldiri va á fer un dia de camp ab els seus estimats deixebles.

A cada moment fa preguntas als noys respecte á agricultura, mineralogia, historia natural, etc. Quan heus aquí que en un prat tot florit troben un burret pasturant.

—¿Quina classe de bestia es aquella? —pregunta mossen Baldiri á un dels alumnes que fa cara d'espatx.

—Un asse, —respon el baylet.

—Molt bé. Pero ¿a quina familia perteneix?

—Ay ay!... á la seva!

PENSADA

En Saldoni, vell y sol, y més pelat que una rata, veient el pervindre obscur decideix suicidarse. Forjat son-sinistre plan com qu'és home de paraula incapàs de recular, tot seguit ab molta calma posa en ordre els seus papers, sos últims desitjos mana, y un cop llestos sos quefers resignat se posa en marxa cap al pont del Renegat, pont de negre y trista fama, recurs dels desesperats qu'en ell buscan la bonansa, la bonansa de la mort que los seus murs sempre esguarda. Un cop allí, molt seré dona l'última mirada á la terra, al mar, al cel, y de un salt, sanc-hret, se llansa al abism que l'engoleix en el fons de sus entranyas transformantlo en un instant en negre y disforme massa. Y un de la crosta de baix que 'l veu caure, trist exclama: —Si cau de un xiuet més alt ni l'ànima se li salva!

EMIL R. PLANAS

REPICHES
E L Liberal de Madrid, digne soci del trust mercantil, ó lo que sigui, que ab tan persistente empenyó voposantse á totas las nobles aspiracions dels catalans, diu que tal com els aconteixements se desarrollan, corré el perill de que «Espanya se desentienda en absolut de las cosas de Barcelona y se deje que sus sociedades y ligas se las compongan con el terrorismo como puedan.»

¿Qué 'l sembla? El Liberal admet la possibilitat de que Espanya, es á dir, l'Estat, se desentengu en absolut de nosaltres y ens digui:

—Si teniu mals-de-cap, passéu-vosels.

Per haver publicat paraules mil voltas menos mal intencionadas que aquestas, s'ha acusat de propagar el separatisme á molts periodichs catalans.

Alta prestidigitació.

O quan menos, alta cuqueria.

Sense estar l'assumpto inscrit en l'ordre del dia, la Societat Económica Barcelonesa d'Amichs del País s'ha reunit y ha votat una proposició declarantse partidaria del sufragi corporatiu.

Bonica manera de pendre acorts de tanta importància com el que 's refereix al exercici del vot... Per sorpresal...

Caballers, parlín clar.

Aquesta societat 'es d' Amichs del País ó d'amichs de la trampa?

El regidor lerrouxaire Costa, va votar en favor de la proposició de censura al Sr. Arcalde, el benévol Sr. Sanlehy, que està perfectament enterat de certs negocis.

Si en el Consistori algun dia's presentés un vot de censura contra cert representant del poble per haberse demostrat que cobrava per donar credencials d'inspector d'arbitres, veuriem qué votarián determinats regidors ó si del Consistori 'n botaría algun

Quina epidermis més gruixuda gastan certs tipos!

Els nostres auguris varen resultar sentencias. Don Francesch Cambó fou ovacionat á Salamanca, ab motiu de sa conferencia sobre Catalunya en el Casino Mercantil d'aquella ciutat.

¿Qué va dir el joven caudillo del exèrcit lligayre?

No es precis que ho sapiguém. El fet es que va deixar plenament convencuts y satisfets als castellans.

Y qui vulgi saber més... que vají á Salamanca.

Una comisió de amos de fondas y restaurants han anat á trobar á n' en Maura pera protestar de l'anormalitat en que 's troba Barcelona, procurant rebalar al mateix temps alguna mida decisiva que 'ns tranquilisi de una vegada.

Els fondistas l'han errada anant á buscar al Amo Toni pera que 'ls guisí aquest plat fort.

En Maura es un cuynier d'anomenada; però el seu renom li vé no més d'un plat.

D'un plat de sa especialitat que serveix fa anys al país y que se'n diu: «sgat per llebra».

Entre las coses que han empipat més al cardenal Castanyas sobre això del projecte de cultura s'hi conta la implantació de la ensenyansa bi-sexual.

Ell recomana, pel contrari, que 'ls noys y las noyas estudien separadament, tal com s'estila en las corporacions religiosas.

Efectivament, els estudiants de capellá, quan son noys y plens de innocència, fugen ab horror del sexe contrari.

Al revés de quan son grans, que 's buscan las nebbosas ben revingudes y las majordonas ben frescas.

Els pobres marinos austriacs han anat aquests días per Barcelona escorreguts y obrint uns ulls com unas taronjas.

No n'hi ha per menos. Desde que son aquí, ja n'han sentit petar cinch ó sis.

Al principi 's creyan qu' eran salvas que 'ls hi dedicavam, pero diumenge al matí, ab els ferits de la Boqueria, s'van convencer de que realment aquesta es la terra del salvatisme.

Sort que, á la tarda, pera treurells la mala impresió y perque vejessin que no tots es aquí obra de salvatges, van portarlos... ahont dirían?

Als Toros!

En La Cierva ha dit, referintse al Sr. Ossorio, que «per bombas no deuen haver de demitir els governadors.»

Per tiquis-miquis polítichs de la gent encopetada s'que devegades dimiteixen.

De modo que, per bombas no; per bimbas sí.

Això ho han dit per halagar al nostre Sanxo, que es l'home de la sort: á cada bomba, un bombo.

Ell sí que podrà dir que ha sigut el governador més bombezat.

Els madrilens s'han divertit d'allò més ab la visita del japonés Kuni, cosí germà del emperador del Japó.

Diuhens els que l' han vist que 'l susdit personaje es un tipet molt original: menut, rabassut y tibadet com un bibelot d'aquells que 'ls senyors colan damunt dels pianos.

Una monada! pensaran vostés.

No, senyors; essent com es parent del Mikado, no pot ser una monada.

Si per cas, será una mikada.

El Gobern dictará dintre de poch una disposició prohibint la blasfemia.

La blasfemia es, com tothom sab, resultat de la falta de cultura.

La falta de cultura 's deu á Espanya principalment als governs que no l' han protegitza mai.

Y ara el Gobern actual, que regatejà un grapat de pessetas al pressupost d'ensenyança, creu curar el vici de renegar ab prohibicions y bandos.

Que 's desenganyin els nostres politichs; això 's curs tincnicament anant á estudi.

Y els que ignoran això qu' es tan elemental, son els primers que hi hauran d'anar.

El Protectorat de la Infància de Barcelona ha nombrat president al governador civil.

El senyor Ossorio, protector de las criaturitas!

Realment li escau el càrrec, y té grans disposicions pera exercirlo.

Va demostrarho no fa gayres días.

Ab motiu de una criaturada.

A LO INSERTAT EN EL ÚLTIM NÚMERO

1.ª XARADA I.—Es-pa-sí.

2.ª ID. II.—No-ta-ri.

3.ª ANAGRAMA.—Pensa, penas.

4.ª MUDANSA.—Cols, cals.

5.ª ROMBO.

P
P I S
P I C A R
P I C A R O L
S A R A S
R O S

6.ª TARJETA.—L'Hereu Escampa. Rusiñol.

7.ª ESQUELA MORTUORIA.—Pulmonia.

8.ª CONVERSA.—Ramón.

9.ª GEROGLÍFIC COMPRIMIT.—Ensotanadas.

Han endevinat totas ó part de las solucions els caballers: Pauet, Quinto dels de Valls, B. A. del Papoil, Josep Morell, N. Clotet Marqués, Ricardo Laffitte, Francisco Carré, Noy d' Esparraguera, Antonet de Lleyda y Pep de la brusa.

XARADAS

I

La primera es un licor qu' es pare de moltes merlas; la segona musical, nom de número la tercera, y el total, d' eixa xarada, es població ampurdanesa.

M. SANTALÓ Y PALMORELL

II

El fill de 'n Tot me va dí que la prima-dos-tercera festea ab en Valentí, perque es un jove molt fi y quart es gens calave'a.

DOS ANTI-CLERICALS

TARJETA

DIMAS Ó. CATALA

Ab aquestas lletras formar el títol de una comèdia catalana en un acte.

ENRICH BONAGARRIGA (a) SUAT

CONVERSA

—Escola Manela, diumenge que vé ¿quin sant es? —No cal pas que jo t' ho digui, perque tú mateixa ho acabas de dir.

FRANCISCO CARRÉ

GEROGLÍFICH

Refugi segur

—Vajin entrant, senyors, vajin entrant, que aquí hi estarán molt bé!... A las iglesias, ja haurán tingut ocasió d' observarho, no n' hi reventa may cap.